

דרש משה

פירושים עה"ת

24/06/2018

בראשית

פרשת בראשית

בראשית ברא בשביל בכורים שנקרא ראשית
[ב"ר א ד]. נראה כי בזה יש לציצה"ר טענה שאין להשיב עליה, כי התאווה לפירות בכורים ישנה רק להבעלים, אבל להכהן ליכא חשיבות בזה יותר משאר פירות, ומדוע יתן הבכורים לכהן, ישלם אחרים תחתיהם, ומ"מ קיימו ישראל את מצות בכורים בפירות ראשונים שבכרו כמפורש במתני' [בכורים פ"ג מ"א], והוא מטעם שזה מראה חביבות המצווה על ישראל, כי בלא חביבות מצווה, אלא אם יחשוב חשבונות ויניח נתינה זו עד אחר זמן כשיעשה כל הנאתו, יסיתנו היצה"ר שלעולם חסר לו ואין לו ממה ליתן צדקה, כי הרי חזינן דאיכא תאוה גדולה ביותר להחזיק ולעמול ולהרויח כסף שאין לו צורך בהם כלל, כמו העשיר שכבר יש לו כל חפצו ולא יהיה לו שום הנאה מרווחים אלו שהוא עמל עבורם, אלא שזה בעצמו שיהיה לו יותר ויותר הוא תאוה גדולה, ולזה אין קץ וסוף, אבל כשמצות צדקה חביבה עליו, שזה עצמו הוא צורך היותר גדול שלו, אז יקיים מצות צדקה, ולזה נאמר מצות ביכורים, וכדאי לברוא העולם בשביל זה.

בראשית ברא אלקים את השמים. פרש"י [להלו יד] לרבות תולדותיהם. נראה

בראשית ברא. רש"י עמד בזה דלפי פשוטו, משמעו בראשית ברוא. ונראה שאף שלפי הפירוש הפשוט היה צריך להיות בראשית ברוא, אמר ברא משום שלא שייך התחלה וגמר אלא על דבר שיש לו המשך זמן, אבל בבריאת השי"ת העולם, נברא בעצם הכל במאמר אחד, כדפרש"י שתיכף היה ההתחלה והגמר, לכן אף בראשית היה ברא כדבר עבר. ואף אם נימא שלא רצה במאמר אחד מטעם מתני' פ"ה דאבות מ"א, מ"מ נקט ברא להשמיענו זה שבמאמר אחד יכול להבראות.

*

עוד נראה שהוא הקדמה לכל התורה, שלא נחשב כמקיים המצוות אלא כשהוא מאמין שהשי"ת ברא הכל, דבלא אמונה לא שייך קיום מצות, ואף בן נח מפורש ברמב"ם הלכות מלכים [פ"ח הי"א] שמי שמקיים זו מצוות שלא באמונה שה' צוה בתורה ע"י משה שנצטוו בני נח לקיימם, אינו לא מחכמיהם ולא מחסידיהם, וכ"ש בישראל, לכן נקט בראשית ברא, פי' בראשית כל דברי התורה מוכרחין לידע שהשי"ת ברא העולם. ומתורץ בזה גם קושית ר' יצחק שברש"י דלכן הוכרח לפתוח בבריאת העולם.